

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра української літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри української
літератури
доц. А.В. Демченко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.3.4. «ФОЛЬКЛОР І ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА»

Спеціальність 035.01 Філологія (українська мова та література)

Факультет української філології та журналістики

2017– 2018 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Фольклор і дитяча література» для студентів спеціальності 035 Філологія (Українська мова та література).

Розробник: Галаган Валентина Володимирівна – старший викладач кафедри української літератури

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри української літератури

Протокол від «28» серпня 2017 року № 1
Завідувач кафедри української літератури

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'A.V. Demchenko', written over a horizontal line.

(доц. Демченко А.В.)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035.01 Філологія (Українська мова і література)	Нормативна	
Змістових модулів – 2		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 135		1-й	
		Семестр	
	2-й		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 2	Рівень вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		36 год.	
		Практичні, семінарські	
		34 год.	
		Консультація	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
65 год.	- год.		
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
 для денної форми навчання – 48,1 / 51,9

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Фольклор і дитяча література» дати ґрунтовні знання про особливості розвитку фольклору та специфіку його жанрів, зв'язок усної народної творчості з художньою літературою, репрезентувати доробок відомих українських фольклористів, з'ясувати основні тенденції у розвитку дитячої літератури; розглянути творчість найвиразніших дитячих письменників; спонукати першокурсників до самостійного осмислення дискусійних питань; удосконалити навички аналізу художніх творів у єдності змісту і форми, вміння опрацьовувати літературознавчі розвідки.

Завданнями вивчення дисципліни «Фольклор і дитяча література» є:

- формування навичок вільного володіння державною мовою, здатності дотримання норм літературної мови в процесі проведення практичних занять з дисципліни, формування вмінь контролю та корекції мовлення);
- вивчення зразків фольклорних жанрів та особливостей їх побутування на сучасному етапі;
- вироблення у студентів навичок збирання та дослідження фольклору та аналізу фольклорних творів;
- ознайомлення з фольклористичними працями М.Максимовича, І Франка, Й Лозинського, Ф. Колесси, М. Рильського;
- вдосконалювати навички наукового аналізу художніх творів із залученням сучасних літературознавчих підходів, основ методології, теорії тексту та його інтерпретації;
- продовжувати формувати у студентів навички самостійної роботи, зокрема, умінь користуватися різними підручниками, посібниками, словниками та монографічними працями, інтернет-ресурсами;
- зорієнтувати вивчення творів дитячої літератури у площину загальнолітературних, художньо-естетичних проблем;
- вивчення кращих творів світової спадщини, без чого неможливе якісне, повноцінне засвоєння вітчизняного доробку дитячої літератури;
- вироблення у студентів вміння, керуючись принципами історизму, сприймати життєві факти і події, зображені в художньому творі, дати їм об'єктивну ідейно-естетичну обґрунтовану оцінку з позицій загальнолюдських, морально-етичних цінностей;

Набуті компетенції студента:

Перелік знань:

- знати специфіку фольклору та дитячої літератури (педагогічні, психологічні й соціально-вікові аспекти);
- етапи становлення та закономірності розвитку фольклористики та дитячої літератури;
- проблеми теорії, критики й бібліографії дитячої літератури;
- змістове наповнення та жанрову палітру фольклору та дитячої літератури;
- художньо-тематичну багатогранність доробку дитячих письменників;
- панораму дитячої періодики.

Перелік умінь та навичок:

- володіти термінологічним апаратом сучасного літературознавства;
- збирати, досліджувати фольклор та аналізувати фольклорні твори;
- розпізнавати та застосовувати на практиці різні літературознавчі методології відповідно до поставлених завдань;
- здійснювати аналіз та інтерпретацію творів дитячої літератури з використанням опанованого теоретичного матеріалу;
- орієнтуватися в основних тенденціях розвитку дитячої літератури.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Жанрове розмаїття українського фольклору

Тема 1. Вступ. Фольклор і дитяча література. Предмет і завдання курсу «Фольклор і дитяча література». Періодизація української усної народної творчості. Напрями та школи вітчизняної фольклористики. Визначення поняття «дитяча література». Предмет, головні завдання, зміст і особливості курсу. Періодизація історії дитячої літератури. Проблеми теорії, критики й бібліографії дитячої літератури.

Тема 2. Календарно-обрядова творчість українського народу. Походження обрядової поезії, її жанрова специфіка. Календарно-обрядовий фольклор: трудові співанки, веснянки, колядки, щедрівки, купальські пісні та ігри. Найвідоміші збірки колядок, колядка у творчості українських письменників (Б.Лепкий, Ю.Шкрумеляк, А.Лотоцький, Б.І.Антонич, І.Малкович та ін.). Українські збирачі й дослідники дитячих фольклорних жанрів (Олена Пчілка, В.Милорадович, П.Чубинський, М.Гайдай, І.Гурич, Г.Колісниченко, Г.Дем'ян, Г.Довженко).

Тема 3.Родинно-обрядова творчість українців.

Родинна обрядовість як цілісна система драматично-словесного характеру. Весільний обряд як драма. Основні етапи весільного дійства.Похоронний обряд як етап життя родини. Голосіння. Ритуальні дії, пов'язані з закладанням і будівництвом нового дому та новосіллям.

Тема 4.Український героїчний епос. Жанрова специфіка билин. Цикл билин про Іллю Муромця, про Садка. Українські народні думи («Про козака Голоту», «Про Самійла кішку», «Маруся Богуславка»). Художня своєрідність дум та історичних пісень. Міфи Стародавньої Греції.

Тема 5.Українська балада та ліричні пісні. Походження і розвиток українських балад, їх тематика. Поетика балад. Ліричні пісні, їх жанрові особливості. Тематичне розмаїття. Пісні літературного походження.

Тема 6.Історична проза. Жанрова специфіка історичної прози. Художня природа української легенди, її класифікація. Тематичне розмаїття переказів. Поетика народних оповідань, бувальщин.

Тема 7.Пареміографія. Український казковий епос. Жанрові особливості та художня специфіка народних паремій. Казка, її місце у дитячій літературі, жанрові ознаки. Головні види казок: про тварин («Рукавичка», «Колобок», «Лисичка-сестричка і вовк-панібрат», «Котик і півник», «Коза-дереза», «Лисичка та журавель», «Пан Коцький», «Солом'яний бичок»; чарівні («Івасик-Телесик», «Котигорошко», «Царівна-жаба», «Кирило кожум'яка», «Летючий корабель», «Кривенька качечка»; соціально-побутові («Дідова дочка і бабина дочка», «Про дурня», «Солдат і смерть», «Два брати», «Мудра дівчина» та ін.).Найвідоміші українські казкарі (Р.Чмихало, Х.Провора, А.Грицуняк, С.Пуздрач та ін.). Жанр літературної казки у творчості українських класиків Марка Вовчка, Панаса Мирного, С.Руданського, Ю.Федьковича, І.Франка, Лесі Українки, М.Коцюбинського, П.Тичини, Н.Забіли, Григора Тютюнника, В.Симоненка, В.Близнеця та ін. Фантастичний світ казок В. Короліва-Старого „Потерчата”, „Хуха-Моховинка”: авторське трактування „нечистої сили”, добро і зло в казці Майстерність інтерпретації народної казки у літературах народів світу: О.Пушкін, К.Чуковський (російська); Г.К.Андерсен (датська); брати Грімм (німецька); Ш.Перро (французька); А.Ліндгрен (шведська); Л.Керролл (англійська); Дж.Родарі (італійська).

Змістовий модуль 2. Особливості становлення та розвитку літератури для дітей

Тема 1. Дитячий фольклор. Характерні риси дитячого фольклору. Проблема класифікації його жанрів. Жанрова своєрідність колискових пісень, їх образи, символіка,

художня мова. Забавлянки як функціональний комплекс жанрів дитячого фольклору. Заклички і примовки, їх зв'язок із замовляннями. Дитячі трансформовані варіанти календарної обрядовості. Художні особливості лічилок, дражнилок (прозивалок), скоромовок, мирилок. Мотиви і поетика дитячих пісень.

Тема 2. Біблія. Біблія як виняткова пам'ятка духовності людства, унікальна релігійна й художня книга, джерело вічних сюжетів у мистецтві. Структура Біблії. Біблія у дитячому читанні. Адаптовані видання Біблії для дітей. Феномен біблійних мотивів як визначальний фактор становлення літератури для дітей (Псалтир, життя святих та інша церковна література). Природничо-наукова література пізнавального характеру («Шестидневник», «Фізіолог», «Пчела»). Біблійні мотиви в українській літературі (Г.Сковорода, Т.Шевченко, Леся Українка, Панас Мирний, І. Франко, П.Тичина, І. Багряний, Л.Костенко, І.Драч та ін.).

Тема 3. Дитяча література першої половини ХІХ ст. Книги для дітей періоду давньої літератури («Азбука» Івана Федорова (1574), граматики Лаврентія Зизанія (1596), Мелетія Смотрицького (1619), В.Бурцова (1634) та ін.; «Букварь южнорусский» Т. Шевченка (1861); букварі П.Куліша, К.Шейковського, М.Гатцука, та ін.).

Дитяча література у період становлення нової української літератури. Маркіян Шашкевич і його перша на західній Україні «Читанка для діточок в народних училищах руських» (1836). Олександр Духнович і початок дитячої літератури на Закарпатті: «Книжица читальная для начинающих» (1847), підручники, вірш «Про шкільні радості», «Загадки» і «Логогрифи».

Тема дитинства у творах Т.Шевченка («І золоті, й дорогої...», «Мені тринадцятий минало», «І виріс я на чужині», «Ми вкупочці колись росли», «Буває в неволі іноді згадаю», «Дівча любе чорнобриве», «На Великдень, на солومی...», «А.О.Козачковському та ін.). Елементи автобіографізму у поезіях, їх психологічний реалізм.

Мати і дитина – один із провідних мотивів Шевченкового слова («Катерина», «Наймичка», «Сон», «На панщині пшеницю жала...», «І Архімед, і Галілей», «І досі сниться: під горою...»).

Майстерність Шевченка-прозаїка у розкритті дитячого й підліткового характеру («Княгиня», «Художник», «Близнець»). Погляди Т.Шевченка на освіту і виховання дітей, укладення та видання ним «Букваря южнорусского» (Петербург, 1861).

Пейзажна лірика Т.Шевченка («Реве та стогне Дніпр широкий», «По діброві вітер вие», «...Світає, край неба палає...», «Зоре моя вечірняя», «Тече вода з-під явора», «Ой діброво - темний гаю!», «Садок вишневий коло хати», «Зацвіла в долині...», «І досі сниться: під горою») у вихованні художньо-естетичного смаку дітей, любові до рідного краю, навколишнього світу.

Художня шевченкіана та її місце у дитячому читанні («У бур'янах» С.Васильченка, «Тарасові шляхи», «Маленьким про великого Тараса» О. Іваненко, «Козачок» В.Бичка, «Тарасові птиці» В.Скомаровського, «Тарас у дяка» І.Блажкевич та ін.).

Тема 4. Дитяча тема у творчості письменників середини - другої половини ХІХ ст. Піднесення загальноукраїнської культурно-просвітницької роботи. Поява видань для дітей: букварі, читанки, збірки творів (Ю.Федькович, С.Руданський), розвиток періодики («Ластівка», «Наша хата», студентський альманах «Веселка», «Бібліотечка для молоді» (Чернівці), «Подснежник», «Дзвінок»).

Марко Вовчок. Казки і повісті для дітей («Дев'ять братів і десята сестриця Галя», «Невільниця», «Кармелюк», «Маруся», «Ведмідь», «Королева Я», «Игрушечка»). Материнська доля у повістях «Горпина», «Два сина», «Козачка» та ін. Переклади письменниці дитячих творів Г.-К.Андерсена, Ж.Верна, Жорж Санд, науково-популярних книг Д.Брема «Життя тварин», Ч.Дарвіна «Походження людини».

Леонід Глібов. Педагогічна й громадська діяльність. Часопис «Дзвінок» (Львів, з 1890 р.). Жанрова палітра письменника (байки («Вовк та ягня», «Щука»,

«Коник-стрибунець», «Лисиця-жалібниця»), загадки, відгадки, пісеньки, акровірші) у призмі літератури для дітей. Лірика Л.Глібова, її художньо-естетичне значення («Веснянка», «Зимня пісенька», «Квіткове весілля», «Журба»).

Літературна загадка Глібова як жанровий феномен дитячої літератури. Акрівірші митця, майстерність у створенні образу дідуса-оповідача Кенира («Котилася тарілочка», «Раз уночі я в ліс ходив...», «Була собі бабуся Гася», «Бачить - не бачить» та ін.).

Ю.Федькович. Буквар, вірші («Дитина», «Сироти», «Вороний», «До школи», «Учіться»), байки й сміховинки («Горда качечка», «Ведмідь на пасіці», «По щирості»), казки («Чортківська бочка», «Бідолашка»).

І.Манжура. «Казки та приказки...», поеми-казки «Трьомсин-Богатир», «Іван Голик».

Я.Щоголів. Пейзажна лірика («Зимовий ранок», «В діброві», «Степ», «Осінь»). Образна виразність дитячого світу в поезіях «Травень», «Літній ранок».

Інтерес до світу дитини у психологічній прозі Панаса Мирного (оповідання «Як ведеться, так і живеться», «Казка про правду і кривду», «Морозенко», «Пригода з «Кобзарем»).

Тема 5. Іван Франко як критик, теоретик та дитячий письменник. Початок теорії дитячої літератури. І.Франко. Журнал «Дзвінок» і початок інтересу письменника до проблем дитячої літератури (1890). Дитяча доля в оповіданнях «Малий Мирон», «Олівець», «Грицева шкільна наука», «У кузні». Автобіографізм оповідань. Прозорий соціально-побутовий план оповідань «Красне писання», «Олівець», «Отець гуморист». Майстерність Франка-прозаїка: тематична глибина малої прози письменника, особливості сюжетотворення, національний колорит і психологізм характерів, типізація образів, критична спрямованість творів.

Франко-поет («Галаган», «Спомин», «Журавлі» та ін.).

Збірка «Коли ще звірі говорили» (1899). («Абу-Касимові капці», «Коваль Бассім», а також «Фарбований лис» і «Лис Микита» й популярний європейський сюжет про лиса), композиційні й сюжетні особливості творів.

Іван Франко – теоретик і критик дитячої літератури «Женщина-мати» (1876), розділ «Лектура для дітей». Теоретичне обґрунтування жанру казки у післямові до збірки «Коли ще звірі говорили», «Байка про байку» (1899). Огляди і рецензії на дитячі книжки у «Киевской старине», «Літературно-науковому віснику».

Тема 6. Світ дитини у творах письменників кінця XIX – початку XX ст.

Михайло Коцюбинський. Рання творчість М.Коцюбинського (вірш «Наша хатка» (1890), віршована казка «Завидющий брат» (1892).

Проза для молодшого віку («Про двох цапків», «Дві кізочки», «Десять робітників», «Івасик та Тарасик», «Чого вони раділи?»), віршована казка «Завидющий брат» (у сучасних виданнях «Брати-місяці»), фольклорні джерела творів, їх образна яскравість, пізнавально-естетичний момент

Оповідання «Харитя», «Ялинка», «Маленький грішник», «Подарунок на іменини». Проблема адресата творів, посилення реалістичних мотивів, глибокий психологізм, жанрова досконалість.

Олена Пчілка. Літературно-громадська робота Олени Пчілки (альманахи «Рада», «Перший вінок», журнал «Рідний край» і його додаток у 1903—1914 рр. з перервою, «Молода Україна» – щомісячний журнал для дітей).

Просвітницько-виховна робота О.П.Драгоманової-Косач за радянських часів: організація дитячих комісій, аматорського дитячого театру, академічна робота. Сталінські переслідування О.П. Косач.

Олена Пчілка – дитяча письменниця. Неповторний світ дитинства в поезіях «До діточок», «Діточкам», «Пісенька». «Зимовий вечір», «З гринджолятами», «Новину сьогодні зранку...», «Весняні квіти». Громадянсько-виховне навантаження поезій «Не ховайся, місяченьку!» і «Пісні минулого». Морально-етичне у вірші «Зайчатко і

хлоп'ятко». Розвиток Оленою Пчілкою жанру літературної казки («Увінчаний...олівець», «Сосонка», «Малий музика Моцарт» та ін.).

Байки («Котова наука», «Гнідко та Сірко» та ін.). Фольклорні записи Олени Пчілки. Обробка народних казок. Визначний внесок письменниці в дослідження та впорядкування ігрових жанрів дитячого фольклору (сміховинки, ігри, спотиканки, загадки, відгадки, прислів'я, приказки).

Леся Українка «Дзвінковий» цикл поезії «В дитячому крузі» (1884-1891). Художня майстерність ліричних мініатюр «На зеленому горбочку», «Вишеньки», «Літо краснее минуло», «Мамо, іде вже зима», «Колискова», «Тішся, дитино, поки ще маленька», «Тиша морська», «Місяць ясенський». Пейзажна різнобарвність і соціальна загостреність поезій, близькість їх до народнопісенних тембрів. Збірка записаних Лесею Українкою фольклорних творів «Дитячі ігри, пісні і казки» (К., 1903).

Казки у прозі «Метелик», «Біда навчить», «Лелія», фольклорно-казкова основа та сюжетна самобутність творів.

Казки для старшого дитячого віку «Давня казка», «Роберт Брюс, король шотландський», «Казка про Оха-чудотвора». Естетичні й виховні моменти творів.

Класична поетична спадщина Лесі Українки у дитячому читанні. Теоретичні міркування про дитячу літературу в епістолярній спадщині Лесі Українки.

Борис Грінченко. Оповідання на шкільну тему «Екзамен», «Сама, зовсім сама», «Сестриця Галя», «Ксеня», «Дзвоник», «Украла». Драматично-виховна напруженість сюжету

Подружжя Бориса Грінченка й Марії Загірної, їх роль в утвердженні дитячої літератури. Випуск класичної літератури, наукових робіт, «Української граматики», «Каталогу книжок для народного читання», бібліотеки для дітей «Молодість»

Драматичні новели з життя дітей Василя Стефаника («Новина», «Кленові листки», «Діточа пригода», «Катруся»), Марка Черемшини («Карби», «Чічка», «Злодія зловили»), Архипа Тесленка («Школяр»).

Лірика Олександра Олеся у дитячій літературі. Художньо-естетична вишуканість пейзажних мініатюр поета («Все навколо зеленіє», «Ліс восени», «Степ», «Ялинка» та ін.). Драматичні обробки казок Олександра Олеся («Солом'яний бичок», «Івасик Телесик», «Микита Кожум'яка» та ін.). фольклорне й авторське начало.

Тема 7. Світова література у дитячому читанні. Гаррієт Бічер-Стоу, «Хатина дядька Тома». Вагомий внесок письменниці у розвиток аболіціоністського руху. Ж. Верн як засновник жанру наукової фантастики. Своєрідність композиції, система образів персонажів романів «П'ятнадцятирічний капітан», «Діти капітана Гранта», «Таємничий острів», Повісті «Пригоди Тома Соєра», «Пригоди Гекльберрі Фінна», «Принц і жебрак» М. Твена як золотий фонд світової дитячої літератури. Л.Керролл, «Аліса у країні чудес», Поетичний струмінь Р. Кіплінг «Мауглі», «Рікі-Тікі-Таві».

Література ХХ ст. у дитячому читанні (Антуан де Сент-Екзюпері, «Маленький принц», Астрід Ліндгрєн, «Пеппі Довгапанчоха» й «Малюк і Карлсон, який живе на даху», Джанні Родарі «Пригоди Цибуліно», Е. Берроуз, «Тарзан»).

Тема 8. Жанрово-тематична палітра літератури для дітей та юнацтва ХХ століття.

Дитяча література 20-30-тих років ХХ ст. Проблема партійного й урядового керівництва дитячою літературою: організація й фінансування випуску дитячих книжок, періодики для дітей і юнацтва («Северное сияние», 1919-1920; «Червоні квіти», 1923, з 1931– «Піонерія»; «Більшовиченя», 1925; «Жовтень», 1928-1941, з 1945 – «Барвінок»); створення спеціалізованих видавництв («Детгиз», 1933, Москва; «Дитвидав», нині «Веселка», 1934, Київ), з одного боку, та ідеологічний диктат, заперечення духовних цінностей минулого, з іншого. Популярні дитячі видання на Західній Україні: альманах «Світ дитини» (1920-1939), журнали «Дзвіночок» (1931 -1939), «Малі друзі» (1937-1944).

Творчість Степана Васильченка. Проблемно-художнє наповнення оповідань про дітей, вчителів дореволюційних років («Циганка», «Дош», «Оксана», «Роман», «Басурман», «Дома» та ін.). Цикл для молодших «Школярі», «Крилаті слова».

Оповідання «Приблуда» й повісті «Олив'яний перстень». Проблема колективу й особистості у творах. Оптимістичне, романтичне й реалістичне у С.Васильченка.

Погляди С.Васильченка на дитячу літературу («Лист», «До редакції «Пролетарська правда» та ін.).

Павло Тичина. Пейзажна лірика П.Тичини «А я у гай ходила», «Хор лісових дзвіночків», «Гаї шумлять», «Добрідень тобі, Україно моя», «Стану я, гляну я» та ін.). Фольклорна основа казок П.Тичини. «Івасик-Телесик», «Дударик».

Тема дитинства у поезіях М.Рильського: «Веснянка», «Травнева пісня», «Білі мухи», «Річка» та ін. Майстерність перекладів.

Тема боротьби з дитячою безпритульністю, становлення нової педагогіки, життя дітей у дитбудинках у повісті «Вуркагани» І.Микитенка. Твори для молодшого читача (Н.Забіла «Ясочина книжка»).

Повернення до літературного процесу творів Володимира Винниченка: збірка «Намісто», оповідання «Кумедія з Костем», «Федько-халамидник».

Проза Бориса Антоненка-Давидовича: повість „Слово матері”: засудження автором національного нігілізму, бездуховності (Зіна, сім'я Кузьмініх-Караваєвих); роль почуття роду у формуванні особистості (Іван Сметана, Афоня); художні особливості: роль епіграфа, своєрідність композиції, засоби комічного, значення прізвища Кузьміни-Караваєви. Оповідання „Золотий кораблик”: символізм назви, образ хлопчика, роль картин природи. Оповідання „Не святі горшки ліплять”: образ Степана Васильовича (Степана Васильченка), символізм назви, виховне значення. «Образи», «Ялинка з хлопцями».

Вагомий внесок письменників Західної України у розвиток української дитячої літератури. Антін Лотоцький – один із засновників видавництва «Світ дитини», (Львів, 1919) й однойменного часопису, вірші. Збірка історичних оповідань «Княжа слава», книжка «Історія України для дітей».

Вірші, пісеньки, загадки Марійки Підгірянки – зразки високохудожньої літератури для дітей («Діти й ластівка», «Місяць і зірки», «Колискова», «Граї, бджілко!» та ін.).

Богдан Лепкий. Казки і вірші для дітей («Казки мого життя», «Батько й мати», «Рідна стріха», «Рідні», вірші про Т.Шевченка «Тарас Шевченко» й «Шевченкова верба» та ін.).

Богдан-Ігор Антонич – поет-новатор європейського рівня. Особливості поезики, оригінальна художня система віршів «Весна», «Зелений ясень, серп і коні», «Назустріч» та ін.).

2. Література для дітей і юнацтва повоєнних років (40-50-ті й 60-80-ті рр.).

Демократизація літературної атмосфери наприкінці 60-х рр.. Створення Премії ім. Лесі Українки. Щорічник «Література. Діти. Час» (1976-1990 р.) і його роль у висвітленні літературознавчих і критичних проблем дитячої і юнацької літератури. До питання про долю української дитячої книжки в умовах тотальної русифікації 70-80-х рр. Проблема безконфліктності, відходу від правди життя, «рожевої» описовості творів для дітей і юнацтва.

Психологічно-реалістичні твори для дітей у літературі 60 – 80-х років ХХ століття. М. Вінграновський „Первінка”: проблематика, образ Миколки, своєрідність викладу матеріалу. Повість Г. Тютюнника „Климко”: автобіографічні моменти, роль прийому подорожі, система образів, проблематика. Реалістична достовірність, проблемна самотність повістей про воєнне і післявоєнне дитинство «Облога», «Вогник далеко в степу». Глибока психологічність підліткових і юнацьких характерів у оповіданнях «В сутінки», «Зав'язь». Повість Є. Гуцала „Пісні вогню і попелу”: символіка птахів, озера, пісень, загибелі Тереня; система образів повісті, проблематика.

Проблеми формування світогляду і характеру підлітків у повісті Олесе Гончара «Бригантина» й романі Юрія Збанацького «Кують зозулі».

Світ природи у творах для дітей. Повість Миколи Вінграновського „Сіроманець”. Засудження браконьєрства в оповіданні Є. Гуцала „Лось”. Оповідання Є. Гуцала „В гості до білого світу”. Поетичний струмінь оповідань «Ласочка», «Лісова сторожка», «Бушля», «Однокрил», «Степова казка» Григора Тютюнника. Видавнича діяльність Гр.Тютюнника на терені дитячої літератури: участь у роботі над популярним щорічником «Дванадцять місяців». О. Донченко. „Сад” (повість), „Вчителька”, „Лісничиха”.

Багатство поетичного світу прози В.Близнеця (1933-1981). Збірка оповідань «Сойкове гніздо», повісті «Землянка», «Звук павутинки», казкова повість «Земля світлячків».

Вірші й віршовані казки Наталі Забіли («Прабабині казки»), Дмитра Павличка («Пригоди кота Мартина»), Лариси Письменної («Як у чубасика сміх украли»), Всеволода Нестайка («В країні сонячних зайчиків»), Платона Воронька («Казка про чугайстра»), Ліни Костенко («Бузиновий цар»). Самобутність казок Василя Симоненка «Цар Плаксій та Лоскотон», «Подорож у країну Навпаки», «Казка про Дурила». Незабутній світ дитинства у поезіях «Дід умер», «З дитинства», «Кривда», поєднання суворого реалізму й тонкої ліричності творів. «Лебеді материнства» – поетичний шедевр В.Симоненка. Високе естетичне й громадянське напруження твору, яскравий образ дитинства у поезії.

Здобутки української літератури для дітей і юнацтва в окремих жанрах. «Тарасові шляхи» Оксани Іваненко – один із найкращих творів історико-біографічного жанру, гумористично-пригодницькі повісті Всеволода Нестайка – золотий фонд української дитячої літератури («Тореадори з Васюківки», «Пригоди Грицька Половинки», «Одиниця з «обманом», «П'ятірка з хвостиком»). Трилогія „Тореадори з Васюківки”: історія написання твору; новаторство у творенні образів Яви Реня й Павлуші Завгороднього; своєрідність композиції і сюжету, відповідність вимогам до творів для дітей; засоби комічного; виховне й пізнавальне значення. Включення трилогії Міжнародною радою дитячої й юнацької літератури до Особливого Почесного списку Г.К.Андерсена (1979).

Художнє слово письменника-педагога В.Сухомлинського «Павлиські казки». Драматургія для наймолодших («Летючий корабель» А.Шияна, «Кривенька качечка» М.Пригари, «Троянові діти», «Коли зійде місяць» та ін. Н.Забіли.

Тема 9. Дитяча література діаспори. Олег Ольжич, Виховне значення казки „Рудько” О. Ольжича. Жанрове розмаїття творчості Наталени Королеви. Діаспорна періодика: «Веселка», річник «Молода Україна», журнал української демократичної молоді; «Милії діти». Панорама дитячої літератури діаспори (Дарія Дейко, Пилип Бакуленко, Дмитро Чуб, Юрій Ткач (Австралія), Віра Вовк (Бразилія), Леся Храплива, Леонід Полтава (Канада), Яр Славутич, Осип Зінкевич (США), Юрій Бача (Чехія і Словаччина) та ін. Особливості їх творчого доробку. Жанрова та тематична палітра творчості митців української діаспори.

Тема 10. Література для дітей і юнацтва у сучасних умовах (кінець ХХ - початок ХХІ ст.). Пригодницька література для дітей. Всеволод Нестайко „Таємничий голос за спиною”, „Неймовірні детективи”: поєднання містики й реальності, інформативність, ознаки детектива. А. Кокотюха „Таємниця козацького скарбу”: алюзія на „Гаррі Поттера і філософський камінь” Дж. Роулінг, історія про пригоди трьох друзів, сюжетні колізії, проблематика. Я. Стельмах „Митькозавр із Юрківки”: роль гри в сюжеті повісті, виховний характер твору.

Найпомітніші явища дитячої літератури останніх років. «Диво калинове» Дмитра Білоуса як чудовий зразок письменницької відповідальності за справу відродження рідного слова. Структура книжки, композиційно-тематична свіжість і привабливість. Неоціненне пізнавально-наукове й художньо-виховне значення народознавчого циклу Василя Скуратівського «Берегиня», «Білосвіт», «Погостини», «Покуть», успіх книг серед педагогів, дітей і молоді, масового читача.

Друге життя адаптованих книг про рідну історію Д.Туптала, М.Драгоманова, М.Грушевського, А.Лотоцького, Д.Яворницького, А.Кашенка. Повість „Над Кодацьким порогом”: історична основа твору, образ Івана Сулими, засоби його творення. Повість „Зруйноване гніздо”: співвіднесеність історичних фактів і художнього вимислу у творі, символізм назви, особливість композиції й сюжету, система образів.

Плідна праця у дитячій літературі сучасних авторів – І.Калинця («Писанки», «Дивосвіт» (фрагменти), «Хлопчик-фігурка, який задоволений собою»; Галини Малик «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»; Лесі Ворониної «Таємне товариство боягузів, або Засіб від переляку № 9», «Суперагент 000. Таємниця золотого кенгуру»; Марини Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських»; Олександра Гавроша «Неймовірні пригоди Івана Сили»; Ніни Бічуї «Шпага Славка Беркути»; Сашка Дерманського «Король Буків, або Таємниця Смарагдової книги».

Якісне оновлення змісту і форми сучасних українських періодичних видань для дітей і юнацтва. Помісячний журнал міжнародної асоціації українських дитячих письменників «Соняшник». Сучасна критична й літературознавча думка у царині літератури для дітей і юнацтва (В.Брюховецький, Т.Бутенко, Г.Довженко, Л.Кіліченко, О.Ковалів, В.Костюченко, В.Неділько, Г.Сивокінь, М.Слабошпицький, Ю.Ярмиш та ін.).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		Л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Жанрове розмаїття українського фольклору												
Тема 1. Вступ. Фольклор і фольклористика	4	2				2						
Тема 2. Календарно-обрядова творчість	8	2	2			4						
Тема 3. Родинно-обрядова поезія	4		2			2						
Тема 4. Героїчний епос	10	2	2			6						
Тема 5. Українська балада та ліричні пісні	4		2			2						
Тема 6. Історична проза	8	2				6						

Тема 7. Пареміографія. Український казковий епос	8	2	2			4							
Разом за змістовим модулем 1	46	10	10			26							
Змістовий модуль 2. Особливості становлення та розвитку літератури для дітей													
Тема 1. Дитячий фольклор	8	2	2			4							
Тема 2. Біблія	4		2			2							
Тема 3. Дитяча література першої половини ХІХ ст.	10	4	2			4							
Тема 4. Дитяча тема у творчості письменників середини - другої половини ХІХ ст.	12	4	2			6							
Тема 5. Іван Франко як критик, теоретик та дитячий письменник	4		2			2							
Тема 6. Світ дитини у творах письменників кінця ХІХ - початку ХХ ст.	11	4	4			3							
Тема 7. Світова література у дитячому читанні.	6		2			4							
Тема 8. Жанрово-тематична палітра літератури для дітей та юнацтва ХХ ст.	18	6	4			8							
Тема 9. Дитяча література діаспори	6	2	2			2							
Тема 10. Література для дітей і юнацтва у сучасних умовах (кінець ХХ - початок ХХІ ст.)	10	4	2			4							
Разом за змістовим модулем 2	89	26	24			39							
Усього годин	135	36	34			65							

5. Змістові модулі навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Змістовий модуль №1

Тема: Жанрове розмаїття українського фольклору

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Фольклор і фольклористика.	2
2	Календарно-обрядова творчість.	2
3	Героїчний епос.	2
4	Історична проза.	2
5	Пареміографія. Український казковий епос.	2
	Разом	10

Змістовий модуль №2

Тема: Особливості становлення та розвитку літератури для дітей

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дитячий фольклор.	2
2	Дитяча література першої половини XIX ст.	4
3	Дитяча тема у творчості письменників середини - другої половини XIX ст.	4
4	Світ дитини у творах письменників кінця XIX - початку XX ст.	4
5	Жанрово-тематична палітра літератури для дітей та юнацтва XX ст.	6
6	Дитяча література діаспори.	2

7	Література для дітей і юнацтва у сучасних умовах (кінець XX - початок XXI ст.)	4
	Разом	26

Теми семінарських занять

Змістовий модуль №1

Тема: Жанрове розмаїття українського фольклору

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Календарно-обрядова творчість	2
2	Родинно-обрядова поезія	2
3	Героїчний епос.	2
4	Українська балада та ліричні пісні.	2
5	Пареміографія. Український казковий епос.	2
	Разом	10

Змістовий модуль №2

Тема: Особливості становлення та розвитку літератури для дітей

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дитячий фольклор	2
2	Біблія	2
3	Дитяча література першої половини XIX ст	2
4	Дитяча тема у творчості письменників середини - другої половини XIX ст.	2
5	Іван Франко як критик, теоретик та дитячий письменник	2
6	Світ дитини у творах письменників кінця XIX-початку XX ст.	4
7	Світова література у дитячому читанні.	2
8	Жанрово-тематична палітра літератури для дітей та юнацтва XX століття.	4
9	Дитяча література діаспори	2

10	Література для дітей і юнацтва у сучасних умовах (кінець XX - початок XXI ст.)	2
	Разом	24

Самостійна робота

Змістовий модуль №1

Тема: Жанрове розмаїття українського фольклору

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Фольклор і фольклористика	2
2	Календарно-обрядова творчість	4
3	Родинно-обрядова поезія	2
4	Героїчний епос.	6
5	Українська балада та ліричні пісні	2
7	Історична проза	6
8	Пареміографія. Український казковий епос	4
	Разом	26

Змістовий модуль №2

Тема: Особливості становлення та розвитку літератури для дітей

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дитячий фольклор	4
2	Біблія	2
3	Дитяча література першої половини XIX ст.	4
4	Дитяча тема у творчості письменників середини - другої половини XIX ст.	6
5	Іван Франко як критик, теоретик та дитячий письменник.	2
6	Світ дитини у творах письменників кінця XIX - поч. XX ст.	3
	Світова література у дитячому читанні	4
7	Жанрово-тематична палітра літератури для дітей та юнацтва XX століття	8
8	Дитяча література діаспори	2

9	Література для дітей і юнацтва у сучасних умовах (кінець XX - початок XXI ст.)	4
	Разом	39

Індивідуальні завдання

ПИТАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Контрольна робота №1

1. Погляди Т.Г.Шевченка на виховання та освіту дітей."Букварь южноруський".
2. Жанрова палітра Л.Глібова у призмі літератури для дітей.
3. Тематична глибина малої прози І.Франка, національний колорит і психологізм характерів.

Контрольна робота № 2

1. Дитячий доробок у прозовій спадщині Бориса Грінченка.
2. Вагомий внесок письменників Західної України у розвиток української дитячої літератури.
3. Реалістична достовірність, психологізм характерів оповідань Гр. Тютюнника "Зав'язь", "Климко", "Вогник далеко в степу".

II. Написати реферат на тему:

1. Зарубіжна література XIX ст. у дитячому читанні (на матеріалі романів Жюль Верна, повістей Марка Твена.
2. Літературно-критичні й теоретичні праці І Франка з проблем дитячої літератури.
3. Українська книжка для дошкільнят періоду 60-80-х років XX ст. (Наталі Забілої, Лариси Письменної, Всеволода Нестайка, Платона Воронька, Ліни Костенко).
4. Погляди Т.Шевченка на освіту та виховання дітей („Букварь южноруський”).
5. Софія Русова – видатний український педагог кінця XIX – початку XX століття.
6. Христина Алчевська – український педагог, діяч народної освіти.
7. Журнал „Дзвінок” і концептуальна ваговитість його змісту на зламі кінця XIX – початку XX століття.
8. Подружжя Б.Грінченка й Марії Загірної, їх велика роль в утвердженні дитячої літератури та української словесності.
9. Марко Вовчок як перекладач дитячої літератури.
10. Літературно-громадська діяльність Олени Пчілки.

ПИТАННЯ ДЛЯ МІЖСЕСІЙНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Проблема специфіки літератури для дітей та юнацтва (педагогічні, психологічні й соціально-вікові аспекти).
2. Жанрове й змістове багатство фольклору, засвоєного дитячою літературою.
3. Малі розвивально-ігрові жанри фольклору.
4. Українські збирачі й дослідники дитячих фольклорних жанрів.
5. Казка у дитячому читанні.
6. Біблія у дитячому читанні.
7. Книги для дітей періоду давньої літератури.Жанр букваря. Вітчизняні традиції букваря.
8. Вірші й байки Г.Сковороди у дитячому читанні.
9. Дитяча література у період становлення нової української літератури.
10. Тема дитинства у творах Т.Шевченка.
11. Пейзажна лірика Шевченка у вихованні художньо-естетичного смаку дітей.
12. Погляди Т.Шевченка на освіту й виховання.
13. Художня шевченкіана та її місце у дитячому читанні
14. Зарубіжна література XIX ст. у дитячому читанні : Г.Бічер - Стоу "Хатина дядька Тома"; романи Ж.Верна "П'ятнадцятирічний капітан", "Діти капітана Гранта", "Таємничий острів"; М.Твен "Пригоди Тома Соєра", "Принц і жебрак"; Льюїс Керролл "Аліса в країні чудес".
15. Казки й повісті для дітей Марко Вовчок.
16. Марко Вовчок як перекладач дитячої літератури.
17. Педагогічна й громадська діяльність Л.Глібова.
18. Широка жанрова палітра письменника у призмі літератури для дітей.
19. Літературна загадка Глібова як жанровий феномен дитячої літератури.
20. Дитяча тематика у творах Ю.Федьковича.
21. Дитячі казки та оповідання І.Нечуя-Левицького.
22. Творчість І. Манжури для дітей.
23. Образна виразність дитячого світу в поезіях Я.Щоголева.
24. Інтерес до світу дитини у психологічній прозі Панаса Мирного.
25. Благодійницька й освітянська діяльність Софії Русової та Христини Алчевської.
26. Дитяча періодика. Значення журналу "Дзвінок" у розвитку дитячої літератури.
27. І.Франко - теоретик дитячої літератури.
28. Новаторство І.Франка у жанрі казки.Збірка "Коли ще звірі говорили".
29. Проза М.Коцюбинського для молодшого віку.
30. Проблема адресата оповідань М.Коцюбинського, глибокий психологізм, жанрова досконалість.
31. Літературно-громадська діяльність Олени Пчілки
32. Художньо-тематична багатогранність поетичного доробку Олени Пчілки.
33. "Дзвінковий" цикл поезій "В дитячому крузі" Лесі Українки.
34. Жанр казки у творчому доробку Лесі Українки.
35. Класична поетична спадщина Лесі Українки у дитячому читанні.
36. Теоретичні міркування Лесі Українки про дитячу літературу в епістолярній спадщині.
37. Психологізм оповідань Б.Грінченка на шкільну тему.

38. Драматичні новели з життя галицьких дітей Василя Стефаника, Марка Черемшини, Архипа Тесленка.
39. Лірика Олександра Олеся у дитячій літературі.
40. Проблемно-художнє наповнення оповідань про дітей Степана Васильченка.
41. Пейзажна лірика П.Тичини у дитячому читанні.
42. Тема дитинства у поезіях М.Рильського.
43. Тенденції "лакування" дійсності у творах О.Копиленка, Ю.Смолича, О.Донченка.
44. Твори для наймолодшого читача Н.Забіли.
45. Розквіт жанру літературної казки (О.Толстой, А.Некрасов, С.Маршака, К.Чуковського).
46. Психологізм дитячих оповідань В.Винниченка "Кумедія з Костем", "Федько-халамидник").
47. Психологічна насиченість і жорстокість у розкритті підліткового характеру в творах В.Підмогильного "Ваня".
48. Внесок письменників Західної України у розвиток української дитячої літератури (Антін Лотоцький, Богдан Лепкий, Богдан - Ігор Антонич).
49. Дитяча література діаспори (Олег Ольжич, Наталена Королева).
50. Щорічник "Література. Діти. Час" і його роль у висвітленні літературознавчих і критичних проблем дитячої і юнацької літератури.
51. Поетичний струмінь оповідань Григора Тютюнника "Ласочка", "Лісова сторожка", "Однокрил" та ін.
52. Реалістична достовірність, проблемна самотність повістей про воєнне й післявоєнне дитинство "Климко", "Вогник далеко в степу".
53. Самотність казок Василя Симоненка.
54. Гумористично-пригодницькі повісті Всеволода Нестайка - золотий фонд української дитячої літератури. ("Тореадори з Васюківки", „П'ятірка з хвостиком" та ін.).
55. "Павлиські казки" В. Сухомлинського.
56. Драматургія для наймолодших ".("Летючий корабель" А.Шияна, "Кривенька качечка" М.Пригари).
57. Світова література ХХ ст. у дитячому читанні.(Антуан де Сент-Екзюпері "Маленький принц", Астрід Ліндгрєн " Пеппі Довгапанчоха", "Малюк і Карлсон, який живе на даху", Джанні Родарі "Пригоди Чіполіно", Едгар Берроуз "Тарзан").
58. "Диво калинове" Дмитра Білоуса.
59. Пізнавально-наукове й художньо-виховне значення народознавчого циклу Василя Скуратівського "Берегиня", "Посвіт". "Погостини".

Підсумкова тека:

6. Методи навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця-філолога з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу. Це, наприклад, комп'ютерна підтримка навчального процесу,

впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань тощо).

7. Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається письмовому, практичному і тестовому контролю.

8. Критерії оцінювання

Перевірка рівня підготовки студентів з курсу «**Фольклор і дитяча література**» відбувається під час заліку.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного, модульного контролю та відповідає підсумковій семестровій модульній оцінці.

Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах, за шкалою ECTS заноситься у Відомість обліку успішності, Залікову книжку студента.

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перекладання для ліквідації академзаборгованості.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів відбувається за такою шкалою:

Бали	Рівень знань	Результат
90-100 A	відмінно	зараховано
82-89 B	дуже добре	зараховано
74-81 C	добре	зараховано
64-73 D	задовільно	зараховано
60-63 E	задовільно	зараховано
35-59 FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34 F	незадовільно	не зараховано

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

1	2	3
Рівень, шкала ECTS, оцінка	Теоретична підготовка	Практичні вміння й навички
Високий, відмінно	Відповідь студента логічно правильно побудована, вичерпна, що відповідає змісту курсу; він виявляє вміння вмотивовувати власне бачення аналізованих питань, покликаючись на думки вчених. Студент опрацював рекомендовану до курсу наукову літературу й теми, відведені на самостійне вивчення. Відповідь його зв'язана, послідовна й аргументована.	Студент демонструє вміння підтверджувати теоретичний виклад матеріалу прикладами; вміння працювати з науковою літературою.
Вище середнього, середній; добре	Відповідь студента повна й аргументована, спирається на праці дослідників. Студент знає весь обсяг запропонованого в курсі матеріалу, проте помиляється у неprinципових моментах у викладі теорії. Він ознайомився з основною рекомендованою літературою, опрацював теми, винесені на самостійне вивчення. Відповідь його логічна, викладена правильною літературною мовою.	Під час відповідей студент добирає приклади різних технологій навчання, вмотивовує їх ефективність, робить правильні висновки.
Достатній, задовільно	Відповідь студента неповна і недостатньо аргументована. Студент виконав завдання, що пропонуються на самостійне опрацювання лише частково. Він засвоїв значну частину матеріалу, запропоновану в курсі, але ці знання мають несистемний характер.	Під час виконання різної складності завдань студент виконує роботу за зразком (інструкцією), але з помилками; робить висновки, але не розуміє достатньою мірою мету роботи.
Початковий, незадовільно	У студента відсутні знання матеріалу з дисципліни. Він частково відповідає на поставлені запитання, але сам не спроможний викласти теоретичний матеріал і підкріпити його прикладами. Студент не виконав вимоги програми, не опрацював матеріал, що пропонується на самостійне вивчення; необізнаний з рекомендованою літературою, у його мовленні часто трапляються граматичні помилки, відчувається брак достатнього словникового запасу.	Студент уміє користуватися окремими прикладами, але не може самостійно виконати роботу та зробити висновки.

9. Рекомендована література

Базова

1. Богданець-Білоskalенко Н. Українська дитяча література. Маловідомі твори українських письменників II половини XIX ст. –I половини XX ст.: навчальний посібник. Видання друге, доповнене і перероблене. Київ: Видавничий Дім “Слово”, 2009. 280 с.
2. Богданець-Білоskalенко Н.І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини XX ст. – початку XXI ст. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. 480 с.
3. Дмитренко М. Українська фольклористика: Акценти сьогодення / Розвідки, статті. Київ: «Сталь», 2008. 235 с.
4. Жулинський М. Українська література: творці і твори: учням, абітурієнтам, студентам, учителям / М. Жулинський. Київ:2011. 1152 с.
5. Історія української літератури : у 12 т. Т. 4 : Тарас Шевченко / за заг. ред. В. Дончика. Київ : Наукова думка, 2016. 782 с
6. Качак Т. Зарубіжна дитяча література: навч.-метод. посіб. / Т. Качак, Л. Круль. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2009. 92 с.
7. Кіліченко Л. Українська дитяча література: навч. посібник. Київ: Вища школа, 1988. 264 с.
8. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст.: підручник у 10 т. / Ю.Ковалів. Київ: Академія, 2013. Т.1. 512 с.
9. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст.: підручник у 10 т. / Ю.Ковалів. Київ: Академія, 2013. Т.2. 624 с.
10. Костюченко В. Літературними стежками. Нарис історії української літератури для дітей XX століття / Віктор Костюченко. Київ: „К.І.С.”, 2009. 344 с.
11. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість. Київ: 2005.
12. Література. Діти. Час: вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва: навч. книга. Тернопіль: Богдан, 2011. Вип 1. 192 с.
13. Література. Діти. Час: вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва: навч. книга: Богдан, 2012. Вип. 2. 192 с.
14. Література. Діти. Час: вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва: навч. книга. Тернопіль: Богдан, 2012. Вип. 3. 108 с.
15. Літературознавчий словник-довідник (За ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка). Київ: ВЦ «Академія», 2006. 752 с.
16. Мишанич С. Система жанрів українського фольклору. Українознавство: посібник. Київ, 1994.
17. Овдійчук Л. Дитяча література. Модульний курс для студентів філологічних факультетів : навчальний посібник. Рівне: 2008. 304 с.

18. Руснак І. Український фольклор. Київ: ВЦ «Академія», 2010.
19. Українознавство.: [Текст]/Навч. посіб./ За ред.. С.П. Павлюка, Передмова М.Г. Жулинського. – 3-тє вид., випр. Київ: Знання, 2006. 568с.
20. Українська дитяча література: Хрестоматія /Упоряд. Л.П.Козачок. – Київ: Вища школа, 2002. 519 с.
21. Українська література для дітей. : хрестоматія/ упор. А.І.Мовчун (та ін.). Київ: Арій, 2011. 592 с.
22. Філоненко С. Усна народна творчість: навч. пос. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 416 с.

Допоміжна

23. Антонова Є. На весілля з рушниками [Текст] : традиції і сучасність / Є. Антонова. - Донецьк : Донбас, 2011. 120 с.
24. Балада // Українська фольклористика. Словник-довідник / Укладання і загальна редакція Михайла Чернопиского. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008.
25. Бойцун І. Жанрова специфіка пригодницького детективу „Таємниця козацького скарбу” Андрія Кокотюхи / І. Є. Бойцун // Детская литература в культурном пространстве современности: образы, проблемы, жанры : Материалы междунар. научн.-теорет. конф. Караганда: Центр гуманитарных исследований „Тезис”, 2011.
26. Боряк О. Баба-повитуха в культурно-історичній традиції українців: між профанним і сакральним [Текст] / Боряк О. ; НАН України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ: [б. в.], 2009. 397 с.
27. Вавілова І. Дитяча література як засіб формування особистості дитини (друга половина ХІХ - початок ХХ ст.) [Текст] : дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Вавілова Ірина Володимирівна;Харківський національний педагогічний ун-т ім. Г.С.Сковороди. Харків: 2008. 242 арк.
28. Возняк І. Немає нічого кращого за дружбу!: вивчення повісті В.Нестайка „Тореадори з Васюківки” / І. Возняк // Дивослово: 2008. № 2. С. 26 – 37
29. Воропай О. Звичаї нашого народу [Текст] : нар.-календар. звичаї, укр. нар. одяг : етногр. нарис / Олекса Воропай ; худож. оформ. Інни Бородаєвої. Київ: Пульсари, 2012. 630 с.
30. Гарачковська О. Українська дитяча література 70–90-х років ХХ ст.: вісн. Київського славістичного ун-ту. 2005. № 25. С. 165 – 173.
31. Гнідан О., Дем'янівська О. Володимир Винниченко: Життя. Діяльність. Творчість: навчальний посібник для студентів-філологів. Київ: Четверта хвиля, 1996. 256 с.
32. Голосіння, тужіння, плачі / Упоряд. М. Дмитренко. Київ: Видавець Микола Дмитренко, 2007. 152 с. (Серія «Народна творчість». Кн.10)
33. Гуляк А., Кейда Ф. Художня модель героїчної минувшини у прозі А. Каценка / Анатолій Гуляк, Федір Крейда // Дивослово. 2004. № 6. С. 62 – 68.
34. Гурбанська А. Віктор Близнець: Літературний портрет / Антоніна Гурбанська. Київ: Вища шк., 1998. 129 с.
35. Давидюк В. Первісна міфологія українського фольклору. Луцьк: Вежа, 1997.
36. Денисюк І. «Дворянське» гніздо Косачів: Львів, 2000.
37. Дивосвіт „Веселки” : антологія л-ри для дітей та юнацтва : в 3 т. / упор. та бібліогр. довідки Чайковського Б. та ін. Київ: Веселка, 2005
38. Дитячі ігри та речитативи (упор. Г. Довженко, К. Луганська). Київ: Наук. думка, 1991.

39. Дитячі ігри та розваги: популярний посібник для педагогів, дітей та батьків (упор. І. Січовик. Київ: Вид.центр «Просвіта», 2004. 424 с.
40. Заверталюк Н. Екзистенційна проблематика оповідань В.Винниченка для дітей і про дітей // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвуз. зб. наук. ст. / Відп. ред. В.А.Зарва. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2009. Вип. XX: Лінгвістика і літературознавство. С. 412-419.
41. Зайцев П. Життя Тараса Шевченка : монографія / післямова О.В. Мишанич. Київ : Обереги, 2004. 480 с.
42. Закувала зозуленька: антологія української народної поетичної творчості. Київ, 1998.
43. Казки Василя Короліва-Старого у шкільному вивченні // Післядипломна педагогічна освіта: професійний розвиток учителів української мови і літератури : навч. посіб. для самост. роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації / О. Галич, Н. Таран, О. Горошкіна, Л. Порожня, О. Бровко, В. Дмитренко, Л. Попова, Т. Шестопалова, В. Студенікіна. Луганськ: 2008.
44. Карпенко С. Д. Генезис жанру казки про тварин. Сучасне бачення / С. Д. Карпенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Українознавство. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2004. Вип. 8.
45. Клейменова Т. Внутрішній світ дитини в оповіданнях М.Коцюбинського // Актуальні проблеми слов'янської філології: міжвузівський збірник наукових статей / відп. ред. В.А.Зарва. Бердянськ: БДПУ, 2009. Вип. XXI. С. 154-161.
46. Круль Л., Благун Н. Загальний огляд сучасної української дитячої періодики (жанрово-тематичне розмаїття) // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвуз. зб. наук. ст. / Відп. ред. В.А.Зарва. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2009. Вип. XX: Лінгвістика і літературознавство. С. 402-411.
47. Куценко Л. Час вчитися любити. Біблія на уроках літератури: Навчальний посібник.-Кіровоград: Степова Еллада, 1999.
48. Ленська С. Образ дітей війни у творах Гр.Тютюнника, В.Близнеця, М.Вінграновського // Актуальні проблеми слов'янської філології: міжвузівський збірник наукових статей / відп. ред. В.А.Зарва. Бердянськ: БДПУ, 2009. Вип. XXI. С. 333-340.
49. Монке О.С. Авторські казки зарубіжної літератури як засіб морально-духовного виховання дітей дошкільного віку / О.С. Монке // Міжнародний періодичний журнал «Science and Education a New Dimension», Pedagogy and Psychology I (6), Issue: 10. – Будапешт, Угорщина, Oct. 2013. – С. 80 – 88.
50. Матвійчук О. Педагогічна спадщина Бориса Грінченка у бібліотечних фондах : наука — шк.: літературознав. розвідки / О. Матвійчук // Укр. мова й л-ра в сучасній шк.: 2013. № 1. С. 11-13.
51. Матковський М. Актуальність ціннісних ідей Івана Франка щодо становлення сучасної української молоді / М. Матковський // Релігія та соціум: 2014. № 1/2. С. 221–226.
52. Мікула О. Творчість Олени Пчілки і фольклор : моногр. [передм. В. Івашківа] / О. Мікула. Ужгород: Гражда, 2011. 312 с.
53. Навроцька Н. Мала проза Євгена Гуцала. Поетика жанру [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.01 „Українська література” / Н.Навроцька. Київ: 2001. 20 с.

54. Немченко Г., Немченко І. Вежі духовності: Посібник з літератури української діаспори. Херсон: Айлант, 2000. 252 с.
55. Осадча К. Психологізм дитячих оповідань Михайла Коцюбинського (принципи і засоби зображення характерів) Актуальні проблеми слов'янської філології: міжвузівський збірник наукових статей / відп. ред. В.А.Зарва. Бердянськ: БДПУ, 2009. Вип. ХНІ. С. 161-168.
56. Орес О. Мала проза великого майстра:(за оповіданнями В.Винниченка): Рідна школа. 2001. №4. С. 33-36.
57. Павлів І. Майстерне відтворення психології дитячої душі в оповіданні «Дзвоник». Значення творчості Бориса Грінченка в історії української літератури : урок у 10 кл. / І. Павлів // Дивослово: 2010. № 10. С. 14-19
58. Папуша О. Дитяча література як маргінес літературознавчої теорії: до проблеми конституювання об'єктів наукового дискурсу: Слово і час. 2004. №12. С. 20 – 26.
59. Резніченко Н. А. Українська проза для дітей 60 – 80-х років ХХ століття (жанрово-стильові модифікації) [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.01 „Українська література” / Н. А. Резніченко. Київ: 2009. 20 с.
60. Релігія в духовному житті українського народу/Упоряд. Колодний А.М., Лобовик Б.О. , Филипович Л.О.К.:Наук.думка,1994.
61. Росовецький С. Український фольклор у теоретичному висвітленні [Текст] : підручник для студ. вищих навч. закл. / С. Росовецький ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: [б.в.], 2008. 623 с.
62. Савчук Н. Казка для дітей чи дорослих? Ігрові завдання до вивчення твору Василя Симоненка „Цар Плаксії та Лоскотон” у 5-му класі / Н. Савчук // Укр. мова та л-ра: 2006. № 48. С. 5
63. Семиліточка: Укр. нар. казка у записах та публікаціях письменників ХІХ – поч. ХХ століття (Упор., передмова і примітка Л. Дунаєвської). Київ: Веселка, 1990.
64. Славова М. Попелюшка літератури. Теоретичні аспекти літератури для дітей. Київ: видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2002.
65. Терпелюк С. Дитяча література. Навчально-методичне видання (робоча навчальна програма та методичні рекомендації з курсу): Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, 2012. 116 с.
66. Тиховська О. Українська народна чарівна казка: психоаналітичний аспект: монографія (передне слово В. Івашківа). Ужгород: Гражда, 2011. 256 с.
67. Тихолоз Н. Казкотворчість Івана Франка. Львів: 2005. 316 с.
68. Тищук. Українська літературна казка в контексті світової літератури / Тетяна Тищук // Волинь філологічна: текст і контекст. Українська і польська література для дітей та юнацтва : зб. наук. пр. / уряд. Т. П. Левчук. Луцьк : РВВ „Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. Вип. 3
69. Українські січові стрільці у піснях: Тернопіль, 1991.
70. Франко І. Байка про байку. Зібр. Творів : У 50 т. Т. 20. Київ: Наук.думка, 1979.
71. Франко І. Дві школи в фольклористиці. Франко І. Твори: У 50 т. Т.29. Київ: Наукова думка, 1981.
72. Христове воскресіння в школі: На допомогу вчителю: (Авторська програма з історії української церкви та релігійного етикету)Упоряд.:Михальчук Є.О., Новак О.Ф., Онищук К.П.Рівне, 1996.
73. Черемський К. Повернення традиції: З історії нищення кобзарства. Харків, 1999.

74. Шевченко Т. Буквар південноруський 1861 року: для молодшого та середнього шк.віку (Упоряд. М.Ілляша; Вступ. Слово О. Гончара; Післямова В. Яцюка). Київ: Веселка, 1991. 63 с.

75. Шевчук В. Родина // Теми і мотиви поезії Тараса Шевченка / Упоряд., наук. ред. Н. Чамата / Інститут літератури ім. Т. Шевченка. Київ: Наук. думка, 2008. С. 213–232.

76. Шумило Н. Під знаком національної самобутності. Київ: Задруга, 2003. 354с.

77. Ярема Я. Дитячі переживання і творчість Шевченка зі становища психоаналізи / Я. Ярема // Українська літературознавча думка в Галичині за 150 років. Львів, 2002. Т. 1. С. 176 – 185.

Інтернет-ресурси

78. EXLIBRIS – українська електронна бібліотека: <http://ukrlib.com>.

79. Бібліотека українських підручників (pidruchniki.website) © 2010 - 2012 Українські підручники онлайн admin@pidruchniki.ws. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litmisto.org.ua/?p=3351>

80. Дитячі вірші українською та російською мовами, фольклорні і літературні дражнилки / Дитячий сайт від 7 років [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: [http://\(uti-puti.com.ua\)\(stix.php](http://(uti-puti.com.ua)(stix.php).

81. Інститут літератури ім. Т.Шевченка: <http://www.ilnan.gov.ua/index.htm>.

82. Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка: <http://www.philology.Kiev.ua>.

83. Інтернет-сайт «Українська казка» [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://kazka.in.ua/>.

84. Інтернет-сайт видавництва «Навчальна книга – Богдан» [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://bohdan-books.com>.

85. Інтернет-сайт дитячого журналу «Пізнайко» [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://posnayko.com.ua/>.

86. Інтернет-сайт дитячого видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»[Електронний ресурс]. // Режим доступу: [http://\(www.ababahalamaha.com.ua](http://(www.ababahalamaha.com.ua).

87. Інтернет-сайт Пригодницького журналу для дітей «Крилаті» [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://www.krylati.org>.

88. [Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія. У трьох книгах.](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc...9/01.pdf) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc...9/01.pdf.

89. Казки українських авторів (Іван Франко, Лариса Зіганшина, Леся Українка, Марко Вовчок, Микола Вінграновський, Олександр Олесь, Олесь Хромейчук, Остап Вишня та ін.) // Сайт для малят та їх батьків [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: [http://\(maluk.in.ua](http://(maluk.in.ua).

90. Книги для читання (Анонси цікавих дитячих книжок різноманітних видавництв) [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: [http://mama-tato.com.ua\(article\(r-25.html](http://mama-tato.com.ua(article(r-25.html).

91. Скандинавські казки: Казки Швеції, Фінляндії, Данії, Норвегії, Ісландії [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://s-skazka.org.ua/>.

92. Слово і час. [Електронний ресурс] . – Режим доступу http://www.slovoichas.in.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=105&Itemid=34&limit=1&limitstart=0

93. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>.

94. Бібліотека Ангелятка / Інтернет-сайт журналів «Ангелятко», «Ангеляткова наука» та «Розмальовки ангелятка» [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://www.angelyatko.com.ua/main.php>.

95. Українська мова і література в школі науково-методичний журнал електронна версія: <http://www.ukr-in-school.edu-ua.net>.